اقدامات اخیر دولت ترکمنستان در کاهش نرخ عوارض ترانزیتی و تعیین مسیرهای ورود و تردد به این کشور

سفارت جمهوری اسلامی ایران – عشق آباد

بسمه تعالی

متن:

طی هفته های اخیر دولت ترکمنستان تعدیلات و اصلاحاتی در دو بخش ۱- عوارض و تعرفه های ورود و ترانزیت به این کشور و ۲- تغییراتی در مبادی ورود و ترانزیت جاده ای این کشور در مبادی مرزها بشرح ذیل انجام داده است :

در بخش اول نرخ عوارض برای ناوگان های خارجی خصوصا جمهوری اسلامی ایران به نحو قابل توجهی کاهش یافته است . از جمله نرخ پیمایش (یا تن کیلومتر) برای کامیون های ترانزیتی جمهوری اسلامی در صورت استفاده از سوخت در ترکمنستان ۲۰ سنت (در هر کیلومتر) تعیین شده و در صورت عدم استفاده و پلمپ شدن باک از ۲۰ سنت هم معاف می شوند .در بخش های دیگر هم از جمله نرخ استفاده از پل چاره جو (در نزدیک مرز ازبکستان) ۲۰ درصد کاهش یافته است .در مجموع در این بخش میزان عوارض و تعرفه تعیین شده برای ناوگان ورودی و ترددی کشورمان در مقایسه با ناوگان کشورهای دیگر از جمله ترکیه برخلاف سابق کاهش چشمگیری یافته است .

در بخش دوم دولت ترکمنستان اصلاحاتی در خصوص نقاط مرزهای ورودی این کشور به عمل آورده است که به شرح ذیل می باشد:

الف: صدور مجوز ورود کامیون های (خارجی با راننده) به ترکمنستان از طریق بندر ترکمن باشـی (ورود از طریق دریای خزر) برای تخلیه بار و بارگیری در قلمرو بندر مذکور و بازگشت آنها؛

ب: صدور مجوز ورود کامیون به بندر ترکمن باشی به منظور ترانزیت در قلمرو ترکمنستان به سمت مرزهای آرتیق – لطف آباد (ایران) / سرخس – سرخس (ایران) / فاراب – آلات (ازبکستان) و همچنین بصورت بالعکس در همین مسیرها ؛

ج: صدور مجوز ورود به ترکمنستان از طریق مرز آلتین عصیر (اینچه برون ایران) ، آرتیق (لطف آباد ایران) ، سرخس (سرخس ایران، فاراب (آلات ازبکستان) جهت رسیدن به نزدیکترین ایستگاه ریلی یل گمرکی در نزدیک مرزهای مذکور در داخل ترکمنستان برای تخلیه یا بارگیری؛

د: همچنین کامیون های ترکمنی با رانندگان خود از ۷ سپتامبر ۲۰۲۲ اجازه دارند که با محموله های خود از طریق بندر ترکمن باشی به مقاصد بین المللی ترکمستان را ترک و بازگردند .

ملاحظات:

۱-اقدام دولت ترکمنستان در کاهش قابل توجه عوارض و پرداختی های دریافتی از صاحبان وسائل نقلیه کشورهای خارجی هنگام ورود به این کشور، بدنبال رایزنی های فشرده ماه های گذشته مقامات کشورمان با همتایان ترکمنی و درشرایطی صورت گرفت که دولت ترکمنستان از اواسط خرداد ماه سال جاری ،

مجوز عبور ترانزیتی برای کلیه کامیون های غیر ترکمنی را در مسیر مرز سرخس – سرخس ایران با مرز فاراب – الات ازبکستان و سایر کشورهای آسیای میانه و بالعکس را صادر نمود . ظاهرا مخاطب عمده این اقدام دولت ترکمنستان، کامیون های ایرانی بودند که تا قبل از این در چارچوب عملیات ترانزشیپمنت کالاهای خود را به ازبکستان منقل می نمودند . هر چند علیرغم اقدام مذکور، کامیون های ایرانی به علت تعرفه های بالای ترکمنستان و عادی شدن نسبی رویه ترانشیپمنت، چندان به این مجوز توجه نکرده و از آن استقبال نکردند. بنابر این بنظر می رسد که یکی از دلایل عمده کاهش تعرفه های مورد اشاره، تشویق رانندگان ایرانی به استفاده از مسیر ترانزیتی ترکمنستان به آسیای میانه باشد .

۲-اقدامات دیگر ترکمنستان در این زمینه یعنی اجازه ورود کامیون های خارجی به بندر ترکمن باشی جهت تخلیه و بار گیری و همچنین اجازه ورود کامیون های خارجی به بندر ترکمن باشی به منظور ترانزیت به سمت مرزهای مرزهای آرتیق – لطف آباد (ایران) / سرخس – سرخس (ایران) / فاراب – آلات (ازبکستان) و همچنین بصورت بالعکس درواقع با هدف ارتقاء جایگاه بندر مذکور در مسیر کریدورهای عبوری از ترکمنستان در کنار دریای خزر است، هر چند که ممکن است مورد استقبال خیلی از کشورها و شرکت ها قرار نگیرد .

۳-اقدام دیگر ترکمنستان در همین زمینه یعنی ورود کامیون های خارجی به داخل قلمرو ترکمنستان از طریق مرز آلتین عصیر (اینچه برون ایران) ، آرتیق (لطف آباد ایران) ، سرخس (سرخس ایران)، فاراب (آلات ازبکستان) جهت رسیدن به نزدیکترین ایستگاه ریلی گمرکی در نزدیک مرزهای مذکور در داخل ترکمنستان برای تخلیه یا بارگیری؛ با هدف حذف ورود و یا محدودیت ورود کامیون های خارجی به داخل

شهرهای ترکمنستان و جایگزینی آنها با کامیون های داخلی ترکمنی است. البته ترکمنستان در همین چارچوب، در مود خروج کامیون های خود به غیر از مرز دریایی ترکمن باشی، از سایر مرزهای خود از جمله با ایران سکوت کرده است .

ارزیابی:

در مجموع بنظر می رسد، اقدامات اخیر ترکمنستان در زمینه کاهش تعرفه ها و دستورالعمل مربوط به مرزهای ورود و ترانزیت به اهداف ذیل صورت می گیرد:

-تقویت جایگاه خود در مسیر ترانزیتی شرق – غرب و شمال – جنوب؛

-تقویت جایگاه ترانزیتی این کشور در مسیر کریدروهای که از بندر ترکمن باشی عبور می کند از جمله کریدور لاجورد، کریدور شمال - جنوب و یا کریدور چهارجانبه با آذربایجان – گرجستان و رومانی؛

-کاهش ریسک ورود کامیون های خارجی به شهرهای ترکمنستان ؛

از سوی دیگر اقدامات تسهیل کننده و روان سازی ترانزیتی دولت ترکمنستان در جای خود مهم و قابل توجه ارزیابی می شود. با این حال برای تسریع در بهره برداری هرچه بهتر از اقدامات طرف ترکمنی، لازم و مناسب است تا اقداماتی نیز ازسوی طرف های ایرانی در اسرع وقت صورت گیرد :

طرف ایرانی باید هرچه سریع تر باید فهرست کامل جدید عوارض و پرداختی های دریافتی از کامیون های ترکمنی که از قلمرو جمهوری اسلامی ایران تردد می کنند، را اعلام نماید . همچنین لازم است، در

خصوص کاهش تعرفه ها و تدابیر جدید ترکمنستان اطلاع رسانی کامل به شرکت های حمل و نقل کشورمان و سایردستگاههای ذیربط صورت گیرد .

تهیه کننده : مصطفی زندیه – محمود صادقی

آبان ماه ۱۴۰۱